

OPĆI UVJETI POSLOVANJA MEĐUNARODNIH OTPREMNIKA HRVATSKE (2005)

I VALJANOST UVJETA

Članak 1.

Ovim Općim uvjetima poslovanja međunarodnih otpremnika (u daljnjem tekstu: Opći uvjeti) uređuju se odnosi između otpremnika i nalogodavca.

Ovi Opći uvjeti vrijede za sve poslove otpremanja, osim ako su ugovorne strane izričito isključile njihovu primjenu.

Članak 2.

Otpremnik je organizator otpreme i dopreme stvari svim prijevoznim sredstvima i na svim prijevoznim putevima.

Ugovorom o otpremi obvezuje se otpremnik radi prijevoza određene robe sklopiti u svoje ime i za račun nalogodavca ili u ime i za račun nalogodavca, ugovor o prijevozu i druge ugovore potrebne za izvršenje prijevoza, te obaviti ostale uobičajene poslove i radnje, a nalogodavac se obvezuje isplatiti mu određenu naknadu.

Otpremnički poslovi su:

- davanje stručnih savjeta i sudjelovanje u pregovorima radi zaključenja ugovora o međunarodnoj prodaji s gledišta prijevoza, osiguranja, carinskih pitanja i dr.;
- iznalaženje najpovoljnijih prijevoznih puteva i klauzula koje treba primijeniti u međunarodnoj prodaji i međunarodnom prijevozu robe radi zaštite interesa nalogodavca;
- osiguranje povlastica, refakcija i drugih pogodnosti od stranih i domaćih prijevoznika te drugih sudionika;
- organiziranje zbirnog prometa;
- organiziranje multimodalnog i integralnog prijevoza robe i fizičke distribucije stvari po sustavu "od vrata do vrata" ;
- zaključivanje ugovora o prijevozu u svim granama prijevoza;
- zaključivanje ugovora o utovaru, istovaru, pretovaru, sortiranju , pakiranju, odnosno obavljanju tih i sličnih usluga;
- zaključivanje ugovora o uskladištenju robe odnosno skladištenje robe;
- zaključivanje ugovora o osiguranju robe;
- zastupanje i obavljanje poslova u svezi s carinjenjem robe (carinsko zastupanje);
- uzimanje uzoraka;
- utvrđivanje količine robe bez izdavanja certifikata;
- sudjelovanje u naplati isporučene robe;

- izdavanje otpremničkih potvrda i drugih otpremničkih dokumenata (vlastitih, FIATA ili drugih);
- ispostavljanje ili pribavljanje prijevoznih i drugih dokumenata;
- kontrola obračunske ispravnosti prijevoznih dokumenata te obračun prijevoznih i drugih troškova;
- poduzimanje mjera za obeštećenje u slučajevima gubitka, oštećenja ili zakašnjenja isporuke robe;
- pribavljanje tranzitnih dozvola za robu i drugih dokumenata;
- organiziranje doleđivanja te hranjenja i pojenja živih životinja;
- obavljanje usluga na međunarodnim sajmovima, samostalnim i specijalnim izložbama te sličnim priredbama u zemlji i inozemstvu;
- unutrašnje otpremanje;
- ostali poslovi uobičajeni u međunarodnom otpremništvu;

II PONUDA

Članak 3.

Ponuda otpremnika obuhvaća samo poslove koji su u njoj izričito navedeni.

Članak 4.

Ponuda vrijedi samo do roka određenog za njeno prihvaćanje.

Članak 5.

Ponuda u obliku jedne ukupne svote (forfaitni stav) za sve poslove otpremanja, koja može sadržavati troškove prijevoza, troškove carinskog zastupanja, troškove skladištenja i druge slične izdatke, vrijedi prema okolnostima koje postoje u trenutku kada je ponuda učinjena.

Troškove koji nisu obuhvaćeni forfaitnim stavovima nalogodavac će posebno nadoknaditi otpremniku.

Nalogodavac ne može prenositi prihvaćene forfaitne stavove na treću osobu bez pristanka otpremnika.

III NALOG (DISPOZICIJA)

Članak 6.

Otpremu i dopremu robe, kao i poslove s tim u vezi, otpremnik obavlja na temelju naloga odnosno dispozicije (u daljnjem tekstu: nalog) nalogodavca.

Nalog treba sadržavati sve potrebne podatke o robi i njenim svojstvima, točne upute u pogledu njihove otpreme i izvršenju poslova u vezi s otpremom te druge podatke potrebne za ispravno i pravodobno izvršavanje naloga.

Članak 7.

Nalogodavac je dužan obavijestiti otpremnika o svojstvima robe kojima može biti ugrožena sigurnost osoba ili dobara ili kojima može biti nanesena šteta.

Kada se u pošiljci nalaze dragocjenosti, vrijednosni papiri ili druge skupocjene stvari, nalogodavac je dužan o tome, kao i o njihovoj vrijednosti, obavijestiti otpremnika u trenutku predaje radi otpremanja.

Članak 8.

Otpremnik je dužan pridržavati se naloga nalogodavca.

Nalogodavac je dužan obavijestiti otpremnika ako prenese svoja prava iz ugovora o otpremanju na treću osobu.

Otpremnik je odgovoran trećoj osobi iz stavka 2. ovog članka u granicama svojih obveza prema svom nalogodavcu ako nije drukčije ugovoreno.

Članak 9.

Kada je otpremniku dan nalog, smatra se da mu je dana i ovlast za plaćanje vozarina, pristojbi i drugih troškova.

Nalogodavac je dužan otpremniku pravodobno staviti na raspolaganje sredstva potrebna za plaćanje troškova iz stavka 1. ovog članka. U protivnom, nalogodavac će sam snositi posljedice.

Ako nalogodavac uputi otpremnika da se za sredstva iz stavka 2. ovog članka obrati poslovnom partneru nalogodavca, nalogodavac je dužan prethodno na to obvezati svog poslovnog partnera.

U slučaju iz stavka 3. ovog članka otpremnik obavlja naplatu na trošak i na rizik nalogodavca, tako da nalogodavac ostaje u obvezi prema otpremniku ako zbog objektivnih okolnosti ne uspije naplatiti troškove od poslovnog partnera nalogodavca.

Članak 10.

Nalog se u pravilu daje pismeno.

Nalog dan usmeno ili telefonom u pravilu treba biti potvrđen pismeno.

Ako je nalog dan na neki od načina iz stavka 2. ovog članka, a nije naknadno pismeno potvrđen, otpremnik ne odgovara za štetne posljedice.

Kada je nalog očito nepotpun, nejasan ili proturječan, otpremnik je dužan pravodobno tražiti od nalogodavca potrebna objašnjenja.

Ako otpremnik prema okolnostima slučaja ne može pribaviti potrebno objašnjenje, a slučaj ne trpi odgađanje, dužan je postupiti kao dobar gospodar, štiteći interese nalogodavca i o tome ga odmah obavijestiti.

Članak 11.

Nalogodavac snosi sve posljedice nastale zbog pogrešnog, nepotpunog, nejasnog, proturječnog i prekasno danog naloga.

Članak 12.

Nalogodavac je dužan pravodobno predati otpremniku sve dokumente potrebne za izvršenje naloga.

Smatra se da nalogodavac nije pravodobno predao otpremniku potrebne dokumente i onda kad njegov poslovni partner nije otpremniku pravodobno dostavio takve dokumente.

Otpremnik nije odgovoran za skrivene neispravnosti dokumenata.

Sve posljedice koje proizađu iz neispravnih dokumenata ili zbog nepravodobne predaje dokumenata otpremniku snosi nalogodavac.

Otpremnik nije dužan predati, odnosno preuzeti robu uz davanje jamstva.

Članak 13.

Otpremnik koji izvršava nalog u pogledu naplate nalogodavčeva potraživanja od primatelja robe ne ispituje osnovanost naloga, niti preuzima jamstvo.

Ako primatelj odbije preuzeti robu, otpremnik je dužan o tome obavijestiti nalogodavca i ujedno poduzeti mjere potrebne za njeno očuvanje do naknadnog naloga.

Nalogodavac će za poslove iz prethodnih stavaka isplatiti otpremniku posebnu naknadu za usluge te mu nadoknaditi sve troškove naplate potraživanja.

Članak 14.

Kada nalogodavac izmijeni nalog čije je izvršenje već započeto, otpremnik će postupiti po izmjenjenom nalogu ako mu je to moguće, bez odgovornosti za posljedice izazvane izmjenom naloga.

Članak 15.

Kada nalogodavac povuče dani nalog dužan je isplatiti otpremniku naknadu za već učinjene usluge te naknadu za prouzročene troškove.

IV PRIHVAT I PREDAJA ROBE

Članak 16.

Smatra se da je otpremnik primio robu kada ju je preuzeo radi otpreme.

Smatra se da je predajom prijevozniku predaja robe izvršena.

Ako nije drukčije ugovoreno, otpremnik može sam obaviti prijevoz u cijelosti ili djelomično.

Otpremnik koji sam obavi prijevoz ima prava i obveze vozara.

Članak 17.

Otpremnik je dužan obavještavati nalogodavca o tijeku prijevoza njegove robe.

Članak 18.

Ako je nalogodavac zaključio ugovor za prijevoz robe morem, obvezan je ugovoriti i uvjete utovara i istovara uobičajene u odnosnim lukama.

Nalogodavac snosi troškove nastale time što lučka organizacija ili brodar nisu ispunjavali uvjete utovara i istovara uobičajene u luci.

Nalogodavac snosi troškove nastale zbog zakrčenja luke, pristaništa, ranžirnih i sabirnih stanica i drugih prometnih mjesta, nedostatka skladišnog prostora, nedostatka prijevoznih sredstava, čekanja broda u luci i drugih prijevoznih sredstava u pristaništima i željezničkim stanicama, prekovremenog rada, čekanja u praznične i neradne dane i prekida rada zbog nevremena ili druge više sile.

Članak 19.

Otpremnik ne odgovara za obavijesti brodara i njegovog agenta o kretanju i dolasku broda, niti za obavijesti ostalih vozara.

Otpremnik je dužan provjeravati podatke u vezi s radom broda, a naročito podatke o obračunu utrošenog vremena kod stojnica i prekostojnica, te odgovara za te podatke.

Članak 20.

Dangube prijevoznih sredstava za pošiljke kod kojih je otpremnik po prijevoznim dokumentima primatelj, a koje nisu nastale dokazanom krivnjom otpremnika, snosi nalogodavac, s pravom potraživanja od organizacije čijom je krivnjom nastala danguba.

V PRIJEVOZNI I POPRATNI DOKUMENTI

Članak 21.

U pogledu dokumenata potrebnih za prijevoz stvari otpremnik se može poslužiti postojećim tipskim ispravama - obrascima koji su uobičajeni u pojedinim granama prijevoza.

Ako u dokumentima iz stavka 1. ovog članka postoje klauzule kojima se umanjuje ili isključuje odgovornost prijevoznika, otpremnik za te obveze ne odgovara.

Kada nalogodavac želi isključiti neke klauzule u uobičajenim prijevoznim dokumentima, dužan je o tome pravodobno izričito i pismeno obavijestiti otpremnika.

Otpremnik je dužan upozoriti nalogodavca kada zbog isključenja ili dodavanja klauzula u prijevoznim dokumentima mogu očitati nastati štetne posljedice.

Članak 22.

Otpremnik ne ispituje pravovaljanost ovlasti donosioca popratnih dokumenata, niti potpisnika naloga.

Otpremnik po primljenom nalogu ne ispituje postoje li zakonske ili druge smetnje za otpremu robe te postoji li uvozna, izvozna ili tranzitna ograničenja i tome slično, pa eventualni troškovi s time u vezi terete nalogodavca.

VI PRISPJEĆE OŠTEĆENE POŠILJKE I POSTUPAK

Članak 23.

Kada pošiljka stigne na odredište vidljivo oštećena ili s vidljivim koletarnim manjkom otpremnik je, ako na tom mjestu zastupa primatelja, dužan bez odgađanja obavijestiti nalogodavca o oštećenju robe i o svim događanjima značajnim za nalogodavca, te poduzeti sve potrebne mjere radi očuvanja njegovih prava prema odgovornoj osobi.

Članak 24.

Ako otpremnik smatra da u interesu nalogodavca treba poduzeti određene radnje, a ne može prethodno pribaviti njegovu uputu, ovlašten je izvršiti te radnje za račun i na rizik nalogodavca.

Kada otpremnik na nekom pretovarnom mjestu zastupa i pošiljatelja i primatelja dužan je brigom dobrog gospodara štiti interese i jednoga i drugoga, obavještavajući ih o svom radu.

Članak 25.

Otpremnik je u slučaju generalne havarije dužan obavijestiti nalogodavca o činjenicama koje je saznao.

VII IZBOR NAJPOVOLJNIJEG NAČINA PRIJEVOZA (INSTRADACIJA)

Članak 26.

Kada nalog o otpremi ne sadrži nalog o prijevoznom putu, prijevoznom sredstvu i postupku za otpremu robe, otpremnik je ovlašten odabrati odnosno kombinirati mogućnosti koje će biti najpovoljnije za nalogodavca.

Članak 27.

Kada se roba otprema željeznicom, a nalogodavac je naznačio samo prebivalište primatelja, bez naznake uputne stanice, otpremnik će ako ne može pravodobno pribaviti od nalogodavca potrebna objašnjenja, pošiljku uputiti na onu stanicu koja je najpovoljnija za nalogodavca.

U ovom slučaju otpremnik ne odgovara za izbor stanice.

Članak 28.

Otpremnik može komadne pošiljke otpremiti u zbirnom prometu, ako nije primio izričit i pisani drukčiji nalog.

O preuzimanju i otpremi robe otpremnik je dužan izdati nalogodavcu, ako to nalogodavac zahtijeva, uobičajenu otpremničku potvrdu.

Otpremnik ima pravo na razliku u vozarini postignutu zbirnom otpremom.

Članak 29.

Nalogodavac će u u prodajnom ugovoru, a u skladu s paritetom iz tog ugovora, obvezati svog partnera da se u pogledu prijevoza robe pridržava uputa koje će mu dati otpremnik.

Otpremnik ne odgovara za štetu ako se nalogodavčev partner ne bude pridržavao njegovih uputa.

VIII ROKOVI

Članak 30.

Otpremnik odgovara za rok otpreme ili isporuke samo ako se na to izričito obvezao, pa i onda u granicama odgovornosti vozača i drugih sudionika u prijevozu robe koje otpremnik angažira.

Članak 31.

Otpremnik je dužan u mjestu pretovara robe postupati savjesno i pažljivo, kako bi se pretovar obavio na najpovoljniji način.

Otpremnik ne odgovara za smetnje i zakašnjenja u pretovaru robe koje su posljedica propusta prijevoznika, pretovarnih i drugih organizacija ili više sile.

Otpremnik ne odgovara za nepravodobno postavljanje prijevoznih sredstava od strane vozača, te za nepravodobno prispijeće robe zbog zastoja u prometu i drugih smetnji. 8

IX PREGLED PAKIRANJA

Članak 32.

Nalogodavac, odnosno njegov partner, dužan je robu pakirati prema njenoj prirodi, obilježjima te potrebama prijevoznog puta i prijevoznog sredstva.

Otpremnik ne odgovara za posljedice koje bi nastale ako se nalogodavac, odnosno njegov partner, ne pridržavaju odredaba ugovora.

Ako otpremnik uoči da roba nije zapakirana ili inače nije spremljena za prijevoz na ispravan način dužan je upozoriti nalogodavca na te nedostatke.

Kada bi čekanje da nalogodavac otkloni nedostatke bilo štetno za nalogodavca, otpremnik je dužan te nedostatke otkloniti na račun nalogodavca.

X UTVRĐIVANJE KOLIČINE

Članak 33.

Ako nije drukčije ugovoreno, otpremnik preuzima komadne pošiljke samo po broju komada, a robu u rasutom stanju prema navodima nalogodavca ili po prijevoznim dokumentima, bez odgovornosti za težinu, sadržaj, odnosno prirodu robe.

Vaganje, mjerenje i brojanje robe i koleta obavlja se samo po nalogu, ili pri očitom oštećenju i manjku robe, uz naplatu troškova i dodatne naknade.

Otpremnik može vagati robu i putem organizacije koja se bavi tim poslom.

XI UZIMANJE UZORAKA

Članak 34.

Otpremnik uzima i otprema uzorke prema nalogu nalogodavca.

Troškove uzimanja, otpreme i dodatnu naknadu snosi nalogodavac.

Otpremnik je odgovoran samo za uzimanje uzoraka iz dijela pošiljke koja mu je označena.

XII CARINJENJE

Članak 35.

Smatra se da je davanjem naloga za otpremu robe dan nalog i za carinjenje, ako nije izričito i pismeno drukčije ugovoreno.

U postupku carinjenja robe otpremnik nastupa u ime i za račun nalogodavca (izravno zastupanje) ili u svoje ime, a za račun nalogodavca (neizravno zastupanje).

Otpremnik podnosi carinske dokumente na osnovi podataka nalogodavca odnosno njegovog poslovnog partnera.

Otpremnik ne snosi odgovornost ako se podaci ne slažu sa stvarnim stanjem.

Nalogodavac je dužan nadoknaditi otpremniku time prouzročenu štetu.

Za obavljanje poslova carinskog zastupanja otpremniku pripada posebna naknada.

Nalog za carinjenje robe ne sadrži obvezu otpremnika da isplati carinske pristojbe za račun nalogodavca.

Otpremnik određuje mjesto carinjenja kada ono u nalogu odnosno propisima nije određeno.

XIII OSIGURANJE

Članak 36.

Otpremnik osigurava robu po izričitom nalogu u vezi sa svakom pojedinom otpremom.

Oznaka vrijednosti pošiljke u nalogu za otpremu ne smatra se nalogom za osiguranje.

Osiguranjem jedne pošiljke ne nastaje obveza otpremnika da osigurava sve kasnije pošiljke svog nalogodavca.

Kada nalog za osiguranje ne sadrži posebne rizike koje treba pokriti osiguranjem, otpremnik je dužan pokriti samo osnovne rizike.

Ako nalogodavac nije dao nalog za osiguranje, ili je dao nalog za djelomično pokriće, štetne posljedice koje bi zbog toga nastale padaju na teret nalogodavca.

XIV NAKNADA ZA USLUGE I NAKNADA TROŠKOVA

Članak 37.

Otpremnik ima pravo na naknadu za svoje usluge te na naknadu svojih troškova.

Naknada se utvrđuje tarifom ili posebnim ugovorom.

Nalogodavac ostaje u obvezi prema otpremniku i kada ga uputi da svoje naknade naplati od trećih osoba.

Za usluge izvršene stranom nalogodavcu otpremnik ima pravo na naknadu za svoje usluge i naknadu svojih troškova u valuti zemlje u kojoj nalogodavac ima svoje sjedište ili, po sporazumu, u kojoj drugoj valuti.

Kada je otpremnik, pozvan prije roka zastare, isplatio manje zaračunanu vozarinu, carinske pristojbe, skladišninu, prekostojnice i tome slično, nalogodavac je dužan, ako ti izdaci nisu bili obuhvaćeni ukupnom svotom (forfaitni stav), nadoknaditi mu i dodatno isplaćene iznose.

Zabrana i druge mjere ne utječu na pravo otpremnika prema nalogodavcu, pa mu i tada sva njegova prava na naknadu ostaju netaknuta.

Račun otpremnika plativ je u roku od osam dana po primitku, ako nije drukčije dogovoreno.

Prigovori na račun daju se u istom roku.

Kada se prigovorom osporava samo dio računa, nesporni dio plativ je u roku osam dana.

Kada otpremnik u izvršenju naloga predujmi vlasitita sredstva, ima pravo na posebnu naknadu za predujmljena sredstva čija se visina utvrđuje tarifom odnosno sporazumom s nalogodavcem.

XV ODGOVORNOST OTPREMNIKA

Članak 38.

Otpremnik je dužan u svakoj prilici postupiti kako to zahtijevaju interesi nalogodavca i brigom dobrog gospodara.

Kada je ugovorom o otpremi određena jedna ukupna svota (forfaitni stav) za izvršenje cjelokupnog naloga o otpremi robe, ona obuhvaća naknadu za sve usluge, odnosno naknadu za otpremu, naknadu za prijevoz te naknade svih ostalih troškova.

U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka otpremnik odgovara i za rad prijevoznika, te drugih pružatelja usluga čije su usluge bile obuhvaćene u ukupnoj svoti navedenoj u stavku 2. ovog članka.

U ostalim slučajevima otpremnik odgovara za izbor prijevoznika te za izbor drugih osoba s kojima je u izvršenju naloga sklopio ugovor (skladištenje robe i slično), ali ne odgovara i za njihov rad, osim ako je tu odgovornost preuzeo ugovorom.

U slučajevima iz stavka 4. ovog članka otpremnik je dužan poduzeti sve potrebne mjere radi osiguranja nalogodavčevog prava na naknadu štete.

Otpremnik koji izvršenje cjelokupnog naloga povjeri drugom otpremniku, umjesto da ga sam izvrši, odgovara za njegov rad.

Ako otpremnik obavlja sam i druge poslove obuhvaćene nalogom, običajima ili općim uvjetima, ima prava i obveze koje proizlaze iz takve vrste poslova.

Ako nalog sadrži izričito ili prešutno ovlaštenje otpremniku da povjeri izvršenje

naloga drugom otpremniku ili ako je očito u interesu nalogodavca, otpremnik odgovara samo za njegov izbor, osim ako je preuzeo odgovornost za njegov rad.

Otpremnik odgovara za broj komada i za oznake koleta, ako su one vidljive.

Otpremnik ne odgovara za težinu, zapreminu, kvalitetu, sadržaj i vrijednost robe.

Smatra se da je usluga otpremnika ispravno izvršena ako je pošiljka dalje otpremljena u onom stanju u kojem je primljena.

Otpremnik ne odgovara za štetu nastalu zbog više sile ili svojstva same robe.

Otpremnik ne odgovara za netočno obračunane vozarine i za carinske i druge javne pristojbe. Otpremnik je dužan podnijeti reklamaciju samo ako to nalogodavac izričito traži. Tada je nalogodavac dužan predati otpremniku prijevozne, carinske i druge dokumente potrebne za podnošenje reklamacije. Otpremnik je dužan otpremiti nalogodavcu dokumente u roku od tri dana po njihovu primitku.

Otpremnik može, ako je to objektivno moguće, a na zahtjev nalogodavca, na trošak, za račun i uz rizik nalogodavca, podnijeti odštetni zahtjev i voditi spor protiv osoba s kojima je sklopio ugovor u izvršavanju naloga za otpremanje robe.

XVI ZADRŽAVANJE I ZALOG

Članak 39.

Radi osiguraja naplate svojih potraživanja prema nalogodavcu otpremnik ima pravo zadržati nalogodavčevu robu sve dok mu nalogodavac ne podmiri njegova potraživanja.

Članak 40.

Radi osiguranja naplate svojih potraživanja (tekućih i prijašnjih) prema nalogodavcu, otpremnik ima pravo zaloga na stvarima predanim radi otpremanja i u vezi s otpremanjem sve dok su one u otpremnikovom posjedu ili dok otpremnik posjeduje ispravu na temelju koje može tim stvarima raspolagati.

Članak 41.

Kada je po nalogu nalogodavca roba stavljena na raspolaganje trećoj osobi ili se treba predati trećoj osobi, otpremnik se može koristiti pravom zaloga za potraživanja prema trećim osobama samo ako je potraživanje u vezi s robom koju otpremnik drži po navedenoj osnovi.

XVII RJEŠAVANJE SPOROVA

Članak 42.

Otpremnik i nalogodavac koji su ugovorom prihvatili primjenu Općih uvjeta mogu za slučaj spora ugovoriti nadležnost Stalnog izabranog sudišta (Arbitražnog suda) pri Hrvatskoj gospodarskoj komori.

Ako stranke za rješavanje spora ne ugovore nadležnost suda iz stavka 1. ovog članka, prihvaćanjem Općih uvjeta sporove nastale na temelju ugovora o otpremanju rješavat će:

- u slučaju kada obje ugovorne strane imaju sjedište odnosno mjesto poslovanja u Republici Hrvatskoj, stvarno nadležni sud u Republici Hrvatskoj prema sjedištu otpremnika;
- u slučaju kada jedna od strana ima sjedište odnosno mjesto poslovanja izvan Republike Hrvatske, nadležni sud određen ugovorom između stranaka, a u slučaju kad nadležnost suda nije ugovorena nadležni sud prema sjedištu hrvatskog otpremnika.

XVIII ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 43.

Donošenjem ovih Općih uvjeta prestaju važiti Opći uvjeti poslovanja međunarodnih otpremnika Hrvatske doneseni 20. siječnja 1993. godine koji su objavljeni u Glasniku Hrvatske gospodarske komore br. 39/1993.

Ugovori sklopljeni uz primjenu Općih uvjeta iz stavka 1. ovog članka ostaju na snazi.

Članak 44.

Ovi Opći uvjeti stupaju na snagu i primjenjuju se od dana donošenja, a objavit će se na internetskim stranicama Hrvatske gospodarske komore.

Broj: VII- 6320/1-2005.

Zagreb, 28. studenog 2005.